

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Trzecieckiego w sprawie popierania produkcji, zakładania małych i średnich wędłarni jako przemysłu domowo-rolniczego.

Wysoki Sejmie!

Ważnym postulatem w rolnictwie jest taki ustrój tegoż, aby produkta wydobyte szły na targ nie w surowym, lecz ile możności w przerobionym stanie.

Produkt staje się cenniejszym a producent podwójny ma zysk, raz przy surowym produkcie, powtóre przy tegoż przerobieniu.

Następnie produkt przerobiony jest wartościowym w stosunku do swej wagi, a jako taki znosi koszta dalszego transportu, a tem samem ma otwarte obszerniejsze rynki zbytu.

Produkt przeto taki może dodatnio zaważyć na szali bilansu jednostek gospodarczych a pośrednio i bilansu krajowego.

Takim produktem jest w rolnictwie mąka zamiast zboża, masło i ser zamiast mleka, spirytus zamiast kartofel, krochmal zamiast pszenicy, olej zamiast ziarn olejnych. Takim wreszcie produktem są wędliny zamiast sztuk żywych nierogacizny.

Tego właśnie ostatniego artykułu produkcji rolniczej dotyczy wniosek posła Trzecieckiego, zdążający do rozszerzenia tegoż w tym celu, aby małemu i średniemu rolnikowi przyjść z pomocą w zakresie jego działalności rolniczej i uwolnić go choć w części od szykan i trudności, jakie go spotykają, nie pozwalając mu korzystać w całej pełni z owoców jego pracy.

Nie ulega wątpliwości, że hodowla nierogacizny, dawniej tak rentowna i tak wielką będąca podporą małego rolnika, dziś tylko część dawnego zysku daje.

A dzieje się to przedewszystkiem z powodu brutalnego łamania konwencji weterynaryjnej przez sąsiednie Rządy i bezprawne zamykanie granicy niemieckiej dla naszej trzody chlewnej.

Także osławiony §. 3. ustawy weterynaryjnej z dnia 29. lutego 1880 (Dz. P.P. Nr. 35) powoduje, że trzoda chlewna krajowa doznaje przeszkód nieuzasadnionych w przejściu do innych krajów koronnych.

To są główne przyczyny, dla których eksport nierogacizny zmalał, a wartość tegoż, która dosięgła w roku 1894, poważnej kwoty 48 milionów koron, spadła już w r. 1897 do kwoty od 10 do 12 milionów koron, co przy 1,200,000 mniejszych gospodarstw rolnych stanowi stratę 30 koron na jedno gospodarstwo.

Także i tę okoliczność podnieść należy, że kupcy na nierogaciznę skartelowali się, utwarzają, w ten sposób dla siebie w pewnej mierze monopolową cenę, w skutek czego nie pozwalają korzystać rolnikowi z konjunktur korzystnych i cen konkurencyjnych.

Komisya gospodarstwa krajowego zgadza się w zupełności z wnioskodawcą, że temu stanowi rzeczy choć w części zaradzi rozpowszechnienie produkcji i zbytu wędlin. Przez przerobienie bowiem znaczniejsze żywego towaru zmniejszy się podaż tegoż i umożliwi lepsze spieniężenie reszty pozostalej.

Oprócz Białej, Lwowa i Krakowa, zaledwie w kilkunastu miejscowościach produkuje się wędliny na wywóz zagraniczny, który odlywa się drogą pocztową, przedstawia się w dość pokażnej łącznej cyfrze 445.000 kilogramów.

Import jednak do kroju słoniny i szynki (pragskiej i westfalskiej) jest bardzo znaczny, nie dający się jednak bliżej określić z powodu braku statystyki kolejowej.

Jak z powyższego wynika, względy ekonomiczne dosadnie przemawiają za rozszerzeniem i wzmocnieniem produkcji w mowie będącej i usunięciem równoczesnem tak znaczego dotąd importu. Komisya gospodarstwa krajowego podziela zapatrywanie wnioskodawcy, że jako środki do tego celu wiodące nasuwają się:

1. Zaprowadzenie w szkołach rolniczych i gospodyń wiejskich małych wędzarni, gdzie uczniowie i ludność okoliczna mogliby się zaznajamiać praktycznie z łatwymi sposobami marynowania i wędzenia mięsa.

2. Ułatwianie i popieranie zakładania mniejszych wędzarni

3. Polecenie zarządom szpitali, internatów i zakładów krajowych, aby przy zakupie wyrobów masarskich uwzględniały przedewszystkiem oferty mniejszych wędzarni.

Zgodnie przeto z powyższym wywodem komisya gospodarstwa krajowego wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby popierał zakładanie małych i średnich wędzarni i otoczył troskliwą opieką tę gałąź przemysłu rolniczego.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.